

NADAR

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017. szeptember

TARTALOM

1. BEVEZETŐ	4
2. NADAP BEMUTATÁSA	6
3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK	8
4. TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK	12
5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZEEK	16
 Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek	18
 Beállt lakóterületek	19
 Új, fejlődő lakóterületek	20
 Hétvégiházias területek	21
 Településközpont	22
 Zöldterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek	23
 Egyéb, beépítésre nem szánt területek	24
6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK	25
7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK	33
8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA	52
9. KÉPJEGYZÉK	60
10. IRODALOMJEGYZÉK	62

I. BEVEZETŐ

Mi az, amitől hívogató egy településrész?

Miben rejlik egy kellemes lakókörnyezet titka?

Mitől vonzó egy utca, míg a másik nem?

Miért mondjuk egy házról, hogy szép?

Otthonaink, házaink, kertjeink alkotják a szűk értelemben vett életterületünket. Ugyanilyen fontos azonban, hogy a telkek és házak hogyan viszonyulnak egymáshoz, a településen belül milyen szövetet hoznak létre. Az utcák, terek, kialakítása, és a házak sora meghatározó a településen élők mindennapjaiban. A harmonikus, rendezett utcakép megteremtésében magunk is részt veszünk házaink, kertjeink megjelenésével, és a közterületek formálásával.

A község arculatához, településképebe illeszkedő új épületek megjelenése a lakosoknak és a községnek is egyaránt érdeke, hiszen a Nadapon élők magukénak érzik a települést, illetve a község magáénak érzi lakosait. A rendezett, szép lakókörnyezet, amellett, hogy fejleszti a települési identitástudatot, a közösség aktivitását, összetartását, az ingatlanok értékét is növeli.

De kinek mit jelent a szép? Általában a tulajdonosok elégedettek saját lakókörnyezetükkel, az otthonuk kifejezi a saját személyiségüket. Így tekintve a ház önkifejezési forma is.

Szemléletformáló dokumentum, mely, felhívja a figyelmet a településkép szépségeire és a településkaraktert alkotó részletek összefüggéseire.

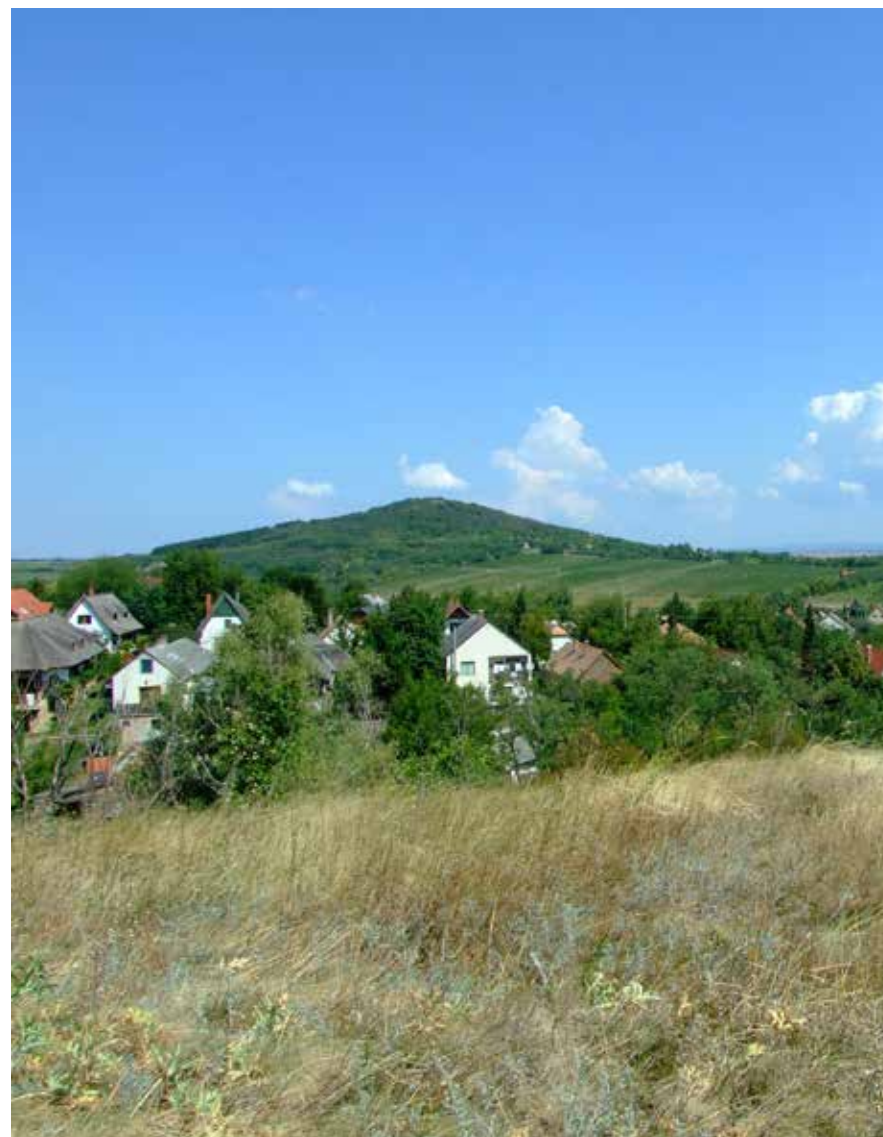
A kézikönyv célja

Jelen kézikönyv Nadap bemutatásán túl, a szépségeinek ismertetésén át tárja fel az épített környezet értékeit. Célja, hogy a jelenkori és jövőbeni lakosságának felhívja a figyelmét a meglévő településkép szépségeire, hogy olyan házat tudjanak építeni, a meglévőt felújítani, átalakítani, hogy a nyugodt, természetközeli arculata a községnek hosszú távon is megmaradhasson. A kézikönyv szemléletformáló jellegű dokumentum, mely a környezetünkben található apró szépségeket foglalja csokorba, egyúttal felhívja a figyelmet a az értékek általános jelenlétére a településen.

Fontos, hogy gyarapítsuk értékeinket, illeszkedjünk a településkép, településkarakter kialakult rendszeréhez! Mindezt úgy tegyük, hogy a saját egyéniségünket tükrözzék az építési szándékkal, a megvalósítással kapcsolatos részletek; az épület egésze a környezeti arculathoz illeszkedő, de élhető megoldást biztosítson a településnek és a tulajdonosnak egyaránt.

A kézikönyvben található ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, csupán az értékekre irányuló figyelemfelkeltés, a község karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása.

Jelen kézikönyv „nyílt”, tovább bővíthető, ahogy a nadapi élet is folyamatos. Ha egy új, szép épület létesül, vagy újabb arculati jellemzők alakulnak az idő elteltével, az ajánlások és a bemutatott példák bővíthetők, akár cserélhetők.

2. NADAP BEMUTATÁSA

Kiváló elhelyezkedés

Nadap Fejér megyében, a Velencei-hegység keleti részén fekszik. A Velencei-tó és az M7-es autópálya irányából mindössze pár perc autóúttal megközelíthető. Mind Székesfehérvárról, mind Budapestről kevesebb, mint egy óra alatt könnyen elérhető.

A község gyönyörű táji adottságokkal rendelkezik, beépítésre nem szánt területének jelentős része védett, a Natura 2000 ökológiai hálózathoz tartozik. A település a Velencei-hegység lankáin fekszik, így a község szinte minden pontjáról kiváló panoráma tárul elénk a környező tájra és a Velencei-tóra.

Nadapon – a strandszezonban nyüzsgő Velencétől csupán néhány percre – nyugodt, erdőkkel és szántóföldekkel körbevett környezetet találunk, mely kiválóan alkalmas feltöltődésre, pihenésre.

Kedvező idegenforgalmi adottságok

A település jó idegenforgalmi adottságokkal rendelkezik. A gyönyörű természeti környezet vonzza a kirándulókat, pihenni vágyókat.

Sukoró és Bence-hegy felől érkező túraútvonalak, a szintezési ősjegyet érintve áthaladnak Nadap védett utcaképpel rendelkező főutcáján, a Csúcsos-hegy és Pázmánd felé haladva. A Nadapi szintezési ősjegy a térképészet és az építészet egyik legfontosabb meghatározója, a magasság méréseinek viszonyítási pontja.

Az aktív kikapcsolódás más formája is elérhető a településen, a lovaglásra vagy kerékpározásra is kiváló lehetőség nyílik.

A Velencei-tó közelsége a szálláshelyszolgáltatás és a vendéglátás területén is jó lehetőségeket biztosít.

2. NADAP BEMUTATÁSA

Jövőbemutató fejlődés

Az Önkormányzat közel 20 éve indított fejlesztései eredményeképpen a lakosságszám folyamatosan növekszik. A község felkapottá vált a városi környezetből kitelepülő családok körében. A településmag határaitban fekvő dombokon lakóterületeket alakítottak ki, ahol napjainkban is folyamatosak az építkezések. A mezőgazdasághoz kötődő életforma háttérbe szorulásával a településmag hagyományos, hosszú, keskeny telkeit sokszor megosztották, új utcákat nyitottak. Az új épületek mellett, a hagyományos beépítésű (védett utcaképpel rendelkező) főutca sem szorult háttérbe. Az idős épületeket új tulajdonosai felújítják. Régóta eladó, vagy lakatlan épületet nem találni Nadapon. Napjainkra a község lélekszáma 540 főre nőtt.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Palermói Szent Rozália templom

A nadapi templomot 1740-ben Palermói Szent Rozália tiszteletére építették. Korábban az emberek Lovasberénybe jártak templomba. A 18. században készült első katonai felmérés szilárd köépületként jelöli meg a kis templomot, a falu határában, az erdő szélén.

1800. december 3-án itt vette fel a keresztséget Vörösmarty Mihály, a keresztelő medence ma is megtekinthető. A község Millenniumi Parkjában áll a költő mellszobra, amit születésének 200. évfordulója emlékére állított Nadap Község Önkormányzata. A szobor Gulácsy Zsolt szobrászművész munkája.

Az egykori templomot 1903-ban kezdték el elbontani, hogy helyébe nagyobb templomot építhessenek. A ma is látható neogótikus épületet Hübner Jenő műépítész tervezte, munkálatait Szenzestein János székesfehérvári építőmester irányította. A régi templom konzervált falmaradványai megtekinthetők a templomkertben.

A torony 37 m magas, amit órával láttak el. Három oldalán három üveg számlappal alakították ki, melyeket éjszakánként megvilágítottak. A toronyban négy harang található.

A háborúk nem kímélték a nadapi templomot sem. Több sérülést is elszenvedett, melyek közül a legnagyobb a torony pusztulása volt. Tornyát eredeti szépségében csak 2000-ben kapta vissza, amikor a teljes külső felújítás elkészült. Az óraszerkezetet 2003-ban a Kenesei (Kailbach) család adományából nyerte vissza a torony, a kitelepített sváb családok emlékére.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Első katonai felmérés

Telekstruktúra

Nadap területe már az őskorban lakott volt, melyet a Kőbánya és a János-hegy területén talált leletek bizonyítanak. A középkori birtokrendszerben Lovasberényhez tartozott. A török időkben területe pusztaság volt, majd az 1700-as években német telepes családokkal népesítették be. Az első katonai felmérés (18.sz. II.fele) térképén már jól látható a Lovasberény-Velence és a Sukoró-Pákozdi fő útvonalak, melyek csatlakozása mentén (mai Haladás utca) szabályos rendben sorakoznak a keskeny telteken az épületek. A térkép a szőlőművelésre használt területeket is ábrázolja. A második katonai felmérés (19.sz.) térképén a mai Haladás utca mellett már a Rákóczi és a Szabadság utca, illetve a Templom köz beépülésének kezdete is jól látható. A Csúcsos-hegyen kialakult a ma is jól ismert úthálózat.

Nadap mai arculatát nagyban meghatározza a hagyományos telekstruktúra. A településmagban, a főutca mentén kialakult az utifalakra jellemző hagyományos keskeny szalagtelkes telekosztás, mely – az oldalhatáron álló beépítéssel együtt – ma is meghatározza az utcaképet. A község felismerte, hogy a telekszövet örökségének a része, mely megőrzésre érdemes.

A településmag klasszikus falusias beépítésű lakóterületének telekszövege, és a Csúcsos-hegy mezőgazdasági művelésre használt kertjeinek, szőlőültetvényeinek utca és telekhálózata, Nadap identitását meghatározó örökségének része.

Érdekesség, hogy a sváb családok a Csúcsos-hegyen úgy művelték a szőlőföldjeiket, hogy a községben élő szomszédok ott is szomszéd birtokosok voltak.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Sváb építészeti hagyományok

A korábbi térképeken jól látszik, hogy a településmag házainak mindegyike az utcára merőleges hossz tengelyű, nyeregtetős ház volt, melyek az oromfalakkal tekintettek az utca felé. A lakóház rendszerint hosszan benyúlt a telekbe, a főbb melléképületek (istálló, ólak, színek) mögötte sorakoztak. A házakat mindig a telek oldalhatárára építették, mert a porták kihasználtsága így volt kedvezőbb. A kb. fél méter vastag vályogfalakat kövekre, vagy néhány földbe ágyazott égetett téglasorra rakták. A szegényebb házak esetében csak az ereszt nyúlt szélesebben ki az udvari homlokzat mentén, a gazdagabbak oszlopokkal vagy pillérekkel tagolt tornácot építettek. Az oromfalakat és az oldalfalakat rendszerint fehérre meszelték.

Nadapon számos lakóépület áll helyi védelem alatt. A Haladás utca egyes szakaszai, és a Rákóczi utca képe szintén megőrzendő, védett.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Nadapi szintezési ősjegy

Nadapon található a térképészet és az építészet egyik legfontosabb meghatározójának, a magasság mérésnek magyarországi legfőbb viszonyító pontja, a Nadapi szintezési ősjegy. Az un. Adria feletti szint, valamint a később meghatározott Balti szint Főalappontja is itt található.

A Velencei-hegység a Kárpát-medence legöregebb és legstabilabb képződménye, ezért kerültek ide elhelyezésre az alappontok.

Minden ország saját tengerének közép szintjét határozta meg viszonyító magasságul. Az Osztrák-Magyar Monarchián belül Magyarország az Adriai-tenger közép szintjét vette alapul, amit a trieszti kikötő mólóján mértek meg. Az eredeti Nadapi Ősjegy ennek alapján települt. A Balti tenger szintje Kronstadtban a Varsói Szerződés államainak egységes katonai magasságmérését szolgálta, de meghonosodott az építészetben és a térképészetben is.

A szintezési ősjegy funkciója mellett turisztikai, földrajzi, mérnöki látványosság is egyben. A település beépített területének határában található, közparkon keresztül megközelíthető. Az alappontok helyét emléktáblák is jelölik.

4. TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

A Velencei-tótól északra, nagyjából a tóval párhuzamosan húzódik Magyarország variszkuszi hegységmaradványa, a Velencei-hegység. A Dunántúli-középhegység részét képező kistáj keleti határának települése Nadap. A település változatos, dimbes-dombos tájszerkezete bőven rejt látnivalókat, változatos táji elemeket és természeti értékeket.

A község beépített része a domborzati viszonyokhoz igazodik, az utcák vonalvezetése kacskaringós. A Nadapon fekvő építési telkek jellemzően gyönyörű panorámával rendelkeznek.

Nadap 693 ha területén számos magas ponttal találkozhatunk, ahonnan egyaránt gyönyörű kilátás nyílik szerteszét. A Templom-hegy 320 m, Nyír-hegy 250 m, a Csúcsos-hegy 268 m magas.

A település nagy része a Meleg-hegy csoportjához tartozó, erősen tagolt és lepusztult hegységi felszín.

4. TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

4. TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

4. TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Meleg-hegy (csoport)

A Meleg-hegy tengerszint felett 351 m magas, eső- és szél árnyékában fekvő száraz terület. A kevés csapadék, a nyári párolgás, valamint gránit nagy vízelnyelőképesége okán a tenyészidőszakot – a felszíni- és felszín alatti vizek esetében egyaránt – súlyos vízhiány jellemzi.

Csúcsos-hegy

A Csúcsos-hegy a Velencei-hegység legkeletibb csúcsa Nadap és Pázmánd között. Magassága 268 m, a hegyet vastag málladéktakaróval borított, „pusztuló”, meredek lejtők jellemzik. A siklóernyősök kedvelt célpontja, ideális a terület a sportot kedvelők számára, annak ellenére, hogy szűkös a starthely számukra.

A Csúcsos-hegy élővilága változatos, madármegfigyelő napokat is tartanak a területen.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

- Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek
- Beállt lakóterületek
- Új, fejlődő lakóterületek
- Hétvégiházás területek
- Településközpont
- Zöldterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek
- Egyéb, beépítésre nem szánt területek

Nadapon településképi, arculati szempontból hat településrész határozható meg, melyeket kiegészít további egy: az egyéb, beépítésre nem szánt területek kategóriája. A beépült területek nagyrészt lakóterületek.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

A főutca mentén alakult ki a klasszikus falusias beépítésű lakóterület, ahol az utcakép jelentős része – és egyes lakóépületek is – helyi védelem alatt állnak.

Az 1970-es években jellemző szabályos teletszerű beépítési formával találkozhatunk a település délkeleti részén, a Velencei-tó felől érkeve. Ez a településrész napjainkra beállt lakóterületnek tekinthető.

A településmagot korábban körülvevő mezőgazdasági területek átalakulásával jött létre az új, fejlődő lakóterületek csoportja, ahol már kialakult a jellemző arculat, de az a további fejlődés során még változhat. A jövőben várhatóan újabb területek fognak beépülni hasonló arculattal.

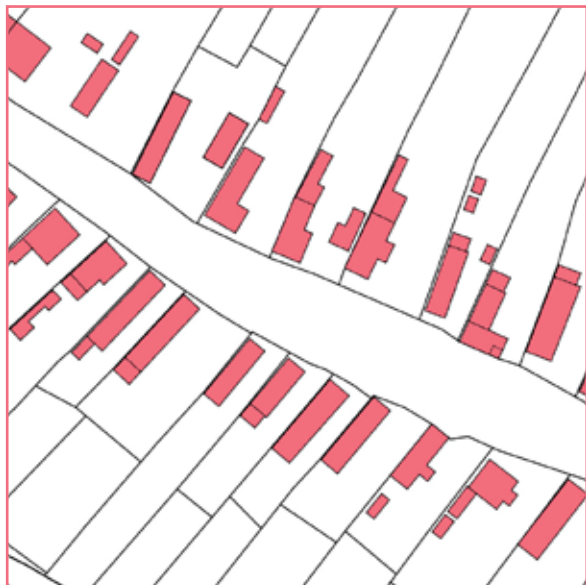
Hétvégiházias területek Velence és Sukoró határához közel, szép természeti környezetben alakultak ki.

A településközpont funkciójában is eltér az eddig bemutatott lakó jellegű területektől, mely különbség a településképpen is felfedezhető. A Palermói Szent Rozália templom harangtornya meghatározza a község sziluettjét, szinte a település minden pontjáról látható iránymutató.

A sportpálya, a nadapi szintezési ősjegy parkja, a közpark és a temető sorolhatóak a zöldterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek kategóriába.

Az egyéb, beépítésre nem szánt területek csoportját mezőgazdasági és erdőterületek alkotják. Ennek a településrésznek az arculatát nem az épületek, hanem a táji, környezeti adottságok határozzák meg.

Klasszikus falusias lakóterület

Beállt lakóterület

Új, fejlődő lakóterület

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

● Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek

Nadap főutcája mentén a magyar falusias települések jellemző beépítési formája, az oldalhatáron álló beépítés alakult ki. A lakóépületek mögött sorakoznak a gazdasági melléképületek, a telekhatár mentén sorolva. A keskeny, hosszú telkek a rövidebb oldalukkal kapcsolódnak az utca felé, amire az épületek oromfalas, utcai főhomlokzata néz. A telekhatárok hosszú oldalai jellemzően nem merőlegesek az utca vonalára, attól kismértékben eltérnek. Ezeken az utcaszakaszokon az épületek elhelyezése fűrészfogas beépítést hoz létre, mely során a házak oldalsó homlokzata is szerepet kap az utcakép kialakításában. A fűrészfogas beépítési mód az épületek előtt kisméretű, háromszög alaprajzú előkerteket eredményez. A kisméretű előkertek alkalmazása a településrész egészére jellemző, de nem kizárólagos megoldás. Az utcaképet elsősorban a nyeregtetőű épületek oromfalának ritmusa, és az elő-elő tűnő oldalhomlokzati részletek határozzák meg. A településrész megőrizte egységes, festői arculatát, ami miatt az utcakép helyi védelemre javasolt.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Beállt lakóterületek ●

A község keleti részén szabályos rendben állnak a 70-es években épült, változatos árnyalatokra színezett családi házak. A lakóterület nagyon egységes utcaképet mutat, mivel nagyjából egy időben, azonos stílusban épült be. A telekkiosztás, az épületek tömege, és a házak telken belüli elhelyezése szabályos. A telkek beépítése oldalhatáron álló, elő- és hátsókert is kialakításra került. A lakóépületek közel négyzet alaprajzúak, oromfalas, nyeregtetős kialakításúak. Az utca felőli homlokzat a klasszikus falusi épületeknél szélesebb, két traktust foglal magába. A tetőgerinc az utca vonalára merőleges. A tetőtér minden esetben beépített, ezt nagyméretű nyílások, erkélyek megjelenése jelzi az utca felőli homlokzaton. A településrész rendezettségének köszönhetően egységes, nyugott képet nyújt a környező dombokról szemlélve, szépen illeszkedik a tájba.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

● Új, fejlődő lakóterületek

A 2000-es évektől kezdődően megjelent az igény új építési telkek kialakítására Nadapon. A mezőgazdasági műveléshez kapcsolódó életforma háttérbe szorulása miatt a szükségtelenül nagy telkeket megosztották, és mezőgazdasági földeket vontak be a beépítésre szánt területek közé. A településmag körül így új utca- és telekhálózat alakult ki, mely a kedvező beépíthetőségi adottságok és a gyönyörű táji környezet miatt gyors fejlődésnek indult. Napjainkra ezeken a területeken is kialakult a jellemző településképi arculat, de várhatóan a folyamatos fejlődés során ez a továbbiakban is formálódni fog. A lejtős területéről kiváló panoráma nyílik a környező erdőkre, és a Velencei-tóra. A beépítési mód oldalhatáron- vagy szabadonálló, az épületek telepítését a domborzati viszonyok és a panoráma határozzák meg. Az utcaképet változatos építészeti formák és eszközök jellemzik. Elsősorban 1-2 szintes, magastetős, nagy alapterülettel rendelkező családi házak alkotják a lakóterületet. Gyakori a kis hajlásszögű, összetett geometriájú, cserépfedéses (mediterrán) tető alkalmazása.

Sraffozással jelöltük a jövőben várhatóan hasonló arculattal beépülő részeket.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Hétfégházás területek ●

Kellemes, fás-erdős településrészek közelében alakultak ki a hétfégházás üdülőterületek. Az utcakép nyugalmat sugárzó, ahol elsősorban a növényzet (lombhullató fák, gyümölcsfák, örökzöldek, bokrok-sövények), és az átlátást megengedő alacsony festett léckerítések érvényesülnek. Az épületek elhelyezése szabadonálló. A magas hajlásszögű tetővel kialakított, kis festett faházak beleolvadnak a környezetükbe, megbújnak a kertek mélyében. A hétfégházak tetőtereit jellemzően beépítették, ablaknyílásaikat zsalugáterek teszik hangsúlyossá. Építészeti kialakításuk utal az időszakos használatra, megjelenésük egyszerű. Kertekben gyakoriak a szabadtéri használathoz kapcsolódó kerti építmények, bútorok, például: sütőgetők, pavilonok, kerti zuhanyzók, autóbeállók.

Sraffozással jelöltük a jövőben várhatóan hasonló arculattal beépülő részeket.

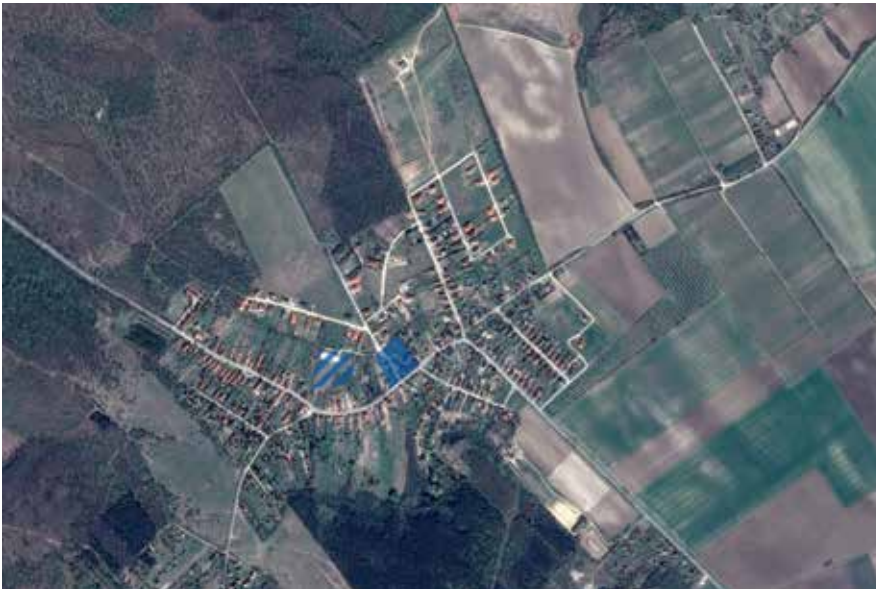
5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

● Településközpont

A településközpont a község közepén, a Haladás út és a Templom köz találkozásánál helyezkedik el. A templom, a szomszédos telken található Polgármesteri Hivatal, és a Templom köz túloldalán elhelyezkedő óvoda tartoznak hozzá. Ahogy az egész település látképét, úgy a településközpont arculatát is a Palermói Szent Rozália templom határozza meg. A településközpontot klasztrikus falusias beépítésű lakóterület veszi körül.

Az óvoda építészeti megjelenésében illeszkedik a lakóterület arculatához. Ellenben a Polgármesteri Hivatal épülete már a falusiastól eltérő, kisvárosias megjelenésű: az utcával párhuzamos épületszárnyal rendelkezik, a hajlított ház mintájára. A településrész magasabban helyezkedik el a környező épületeknél. Ezáltal a településrész funkcionálisan kiemelt szerepe egyértelmű térbeli megerősítést is kap.

Szraffozással jelöltük a jövőben várhatóan hasonló arculattal beépülő részeket.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Zöldterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek ●

A sportpálya, a nadapi szintezési ősjegy parkja, a közpark és a temető sorolható a bemutatott kategóriába. Ezek a területek a településen belül nem alkotnak egységes szövetet, egymástól távol, szétszórtnan helyezkednek el. Mivel egyedi funkciókat hordoznak, így megjelenésükben, kialakításukban is a környezetüktől eltérő területként jelennek meg a községben. Közös jellemzőjük a nagy kiterjedésű, összefüggő zöldfelület, és az alacsony beépítettségi arány. A környezettől elütő nagy tömegű épület és építmény nem létesült.

Sraffozással jelöltük a jövőben várhatóan hasonló arculattal beépülő részeket.

5. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

● **Egyéb, beépítésre nem szánt területek**

A beépített terület méretéhez képest jelentős nagyságú beépítésre nem szánt területtel rendelkezik a község. Egyéb, beépítésre nem szánt területek közé tartoznak a mezőgazdasági és erdő területek. Nadapon a második világháborúig a szőlő és gyümölcsstermesztés, illetve az állattenyésztés volt meghatározó. Ma már csak kisebb arányban van jelen, a Csúcsos-hegy lábánál találhatóak szőlősök, gyümölcsöskertek. Ezen a területen (kis beépítettségi arány mellett) néhány telken apró, nyeregtetős gazdasági épületek is helyet kaptak, melyek a völgy felől nézve visszafogottan illeszkednek a mezőgazdasági tájba. A terület dombokkal övezett látképe hozzátartozik az új, fejlődő lakóterületek közkedvelt panorámájához.

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Közterületek

A kedvező településképp egyik feltétele, hogy közterületeink rendezettek legyenek. Nadapon a közterületek erős kapcsolatban állnak a környező kertekkel, sokszor azok folytatásaként értelmezhetőek. A szélesebb utca szakaszokon rengeteg gyümölcsfát találhatunk, melyek árnyékot adnak, és a gondozottság érzetét keltik a járókelőkben. A rendezettség érzetét segíti, ha a környezet arculatához illeszkedő közterületi tájékoztató- és információs táblák, utcabútorok és egyéb köztárgyak létesülnek. Elsődlegesen a közterületek minősége határozza meg a Nadapon megfordulók településünkről kialakított képét.

Ültessünk az utcáinkon lombhullató fákat, elsősorban őshonos gyümölcsfákat!

Gondozzuk a házuk előtti közterületeket!

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Utcabútorok, közterületi építmények

A közterületeken elhelyezett építmények, utcabútorok, tárgyak stílusa nagyban befolyásolja az utcaképet, a községről kialakuló első benyomásunkat. Figyelmet kell fordítani a közparkok, terek kialakítására is, ahol egységes stílusú padok, ivókutak, szeméttárolók, kerékpárparkoló elhelyezése előnyösen alakítja a település arculatát. A buszmegállóknak kiemelt szerepe van, hiszen Nadapra érkező vendégeink először ezzel a közterületen elhelyezett építménnyel találkoznak, így nagyban befolyásolja a településről alkotott véleményüket. A buszmegálló funkciójukból adódóan mindig a települések stratégiai pontjain (község kapuja, központ) kerülnek elhelyezésre, így az egyedi tervezésű megállók a község identitását is erősíthetik, az igényes építészeti minőség megjelenésével.

Használjunk egységes stílusú utcabútorokat, melyek a község rendezettségét mutatják!

Fordítsunk figyelmet a közterületen elhelyezett építményeink kialakítására is!

Példák megállókra (Csopak és Krumbach)

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Vízvezetés

A magasabb térszínen kialakult utcák tekintetében a vízvezetés azért fontos, hogy a magának utat kereső víz ne tegye tönkre, ne mossa el a közterületeket. Az alacsonyabb térszínen levő területek esetében pedig csak megfelelő vízvezetés esetén kerülhetők el a hegyoldalokról érkező vizek nyomán kialakuló vízállások okozta károk. A magasabban fekvő területeken a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását, valamint csökkenti a völgyi területek vízterhelését. A telkünkön keletkező csapadékvíz ezért telken belül kell elszikkasztani!

Közművezetékek

A közmű infrastruktúra elengedhetetlen a települések működéséhez. Lakóépületet csak közművekkel ellátott telken építsünk! Nadap a Velencei-tó vízgyűjtő területéhez tartozik, így különösen fontos, hogy a házi szennyvízkezelés helyett a közcsontra hálózathoz csatlakozzanak az épületek.

Ne építkezzünk olyan telken, ahol nem biztosított a csatornahálózat!

Fordítsunk figyelmet az árkok fölött elhelyezett autóbehajtók kialakítására!

Gondoskodjunk a telkünkön keletkezett csapadék visszatartásáról, szikkasztásáról!

Oldalhatáron álló épületünknel is vessük vissza az esővizet a saját telkünkre!

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Cégérek, reklámhordozók, portálok

A cégérek és cégfeliratok szerepe elsősorban a figyelemfelkeltés, de emellett vállalkozásunk identitását is erősítik a látogatókban. Fontos, hogy a kihelyezett tájékoztató táblák vállalkozásunk arculatát tükrözzék és informatívak legyenek. Nadapon a cégérek és reklámhordozók anyagában és színében az épülethez illeszkedjenek, a homlokzatok vízszintes és függőleges tagolásának megfelelően. Előnyösek az egyedi és kreatív megoldások, melyek arculata a reklámozott tevékenységre utal. A klasszikus, falusias beépítésű lakóterületen és a településközpont területén különösen fontos, hogy a településképhez illeszkedő megoldást találjunk.

Ne fóliázzuk le a portálunkat, kirakatkunkat!

Az épülethez és a hirdetett szolgáltatáshoz illő cégéreket alkalmazunk!

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Kerítések

Az építészeti arculatot az épületek mellett a kerítések is nagyban formálják, különösen Nadapon, ahol a házak előkerttel épültek. A teljesen tömör kerítésekkel övezett utcák csupán közlekedési csatornává válnak, az épületek elveszítik a közterülettel való kapcsolatukat.

Áttört, növényzettel kombinált kerítéseket létesítsünk! Ne alkalmazzunk nád vagy műanyag háló fedést és kerüljük az előregyártott kerítéselemek alkalmazását is!

Csak szakaszosan építsünk teljesen tömör kerítész részeket!

Kerítésünket kombináljuk növényzettel!

Ne építsünk tömör kerítést!

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Lejtős terepen 10%-nál meredekebb lejtés esetén lépcsőzzük a kerítés lábázatát. A lábázat csak lankás, ennél enyhébb lejtésű terepen kövesse a domborzatot!

Lépcsőzetes kialakítású lábázatra telepített kerítésnél mindig az alacsonyabb szinten elhelyezett magasabb oszlop eredményez esztétikusabb - a sík terepen alkalmazotthoz hasonló – látványt.

Két sík szakasz közötti nagy szintkülönbség nagyon rövid lépcsőzetes kialakítású szakaszokkal hidalható át ízlésesen.

Sem a közterületi kerítések, sem az építési telkek közötti kerítések magassága ne haladja meg a 1,8 métert!

A közterület felől a tömör lábázat magassága legfeljebb 0,5 méter legyen!

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Kertek

Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel, a pihenés, kikapcsolódás színtere. Kertünk a növények növekedésével, visszahúzódásával minden évszakban más képet mutat. Rendezett, rendszeresen fenntartott előkertünkkel jó benyomást kelthetünk, hozzájárulunk utcánk kedvezőbb megjelenéséhez.

A kertek a természeti környezetünk részét képezik. Kertünk növényzetének kiválasztásakor a hagyományos, őshonos fajok előtérbe helyezése javasolt.

Az épületek növényzettel való futtatása harmóniát sugall az épített és természeti környezetben.

A növényfajok telepítése során azok igényeit, tűrőképességét és növekedési ütemüket is fontos szem előtt tartani.

Nadapon hagyománya van a szőlő- és gyümölcsstermesztésnek. A legtöbb kertben ma is megtalálhatók a gyümölcsfák, és a szőlőtőkék.

A klasszikus falusias beépítésű lakóterületen az előkert és az oldalkert a legtöbb esetben díszkertként került kialakításra, míg a hátsókertben veteményeskert, gyümölcsös található.

A beállt lakóterületen és a hétvégi házas üdülőterületen a gyümölcsfákkal gazdagított pihenőkert jellemző.

Az új, fejlődő lakóterületen nagy kihívást jelent a kertek kialakítása, mivel a korábban földművelésbe vont területen eredetileg nem voltak fák. Új kertek kialakításánál érdemes megfigyelni a klasszikus falusias lakóterületen alkalmazott megoldásokat, növényfajokat!

6. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

Kertünk segítse az épületünk tájba illeszkedését!

A lejtős telkeken igazodjunk a természetes terepformákhoz!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Az egyes eltérő karakterű településrészekben belül, a településkép szempontjából meghatározó építészeti elemek nem feltétlenül egyeznek meg. Például a klasszikus falusias lakóterületeken a hagyományos nyeregtetős kialakítás a jellemző, míg az új, fejlődő lakóterületeken a mediterrán tetős épületek vannak többségben.

Egyes településrészekben bizonyos építészeti elemekre nem érdemes ajánlást adni, amennyiben az adott építészeti elem alkalmazására nincsenek jellemző, kialakult megoldások. Ezekben az esetekben fontosabbnak tartjuk a konkrét építészeti problémára történő reagálást, a gondos tervezést, mint előre meghatározott mintákhoz történő ragaszkodást. Például az új, fejlődő lakóterületek esetében nem érdemes megkötést készíteni az ajtók-ablakokra, hiszen a településrészen változatos elhelyezésű, geometriájú, méretű, anyagú és színű nyílászárók alkalmazása terjedt el. Azok elhelyezését, méretét, stb. érdemesebb az épület karakteréhez, és a kiváló panorámához igazítani.

Az eltérő településrészekben az építészeti elemek - településkép szempontjából való - fontosságát a jobb oldali táblázat mutatja. A településközpont, a zöldterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek, az egyéb, beépítésre nem szánt területek esetében a minőségi építészet általános elvárásán túl – speciális helyzetükből adódóan – nehéz lenne építészeti javaslatokat adni. A településközpontot olyan karakteres épületek alkotják (pl. templom) melyek csoportjába újabb épület elhelyezése egyedileg mérlegelendő.

	Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek	Beállt lakóterületek	Új, fejlődő lakóterületek	Hétfélgéphas területek	Településközpont	Zöldterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek	Egyéb, beépítésre nem szánt területek
Telepítés	●	●	●	●			
Magasság, szélesség	●	●	●	●			
Tetőkialakítás	●	●	●	●			
Tetőtér-beépítés	●	●					
Homlokzatképzés	●	●					
Anyag- és színhasználat	●		●	●			
Ajtók, ablakok	●			●			
Fedett-nyitott terek	●		●				
Részletek	●						

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● **Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek**

A klasszikus falusias beépítésű lakóterületek és a sváb házak építészeti karaktere

- földszintes, egyszerű tömegű épületek
- nyugodt, sima nyeregtető
- keskeny oromfalas vagy csonkakontyos épületek
- kőoszlopos tornác
- jellemzően hatosztatú, kis méretű ablakok
- díszítetlen vakolt falfelületek
- oldalhatáron álló beépítés

Ma is követendő jellegzetességek

- tiszta, egyszerű, nyugodt formák
- jó arányok, egyensúly
- minőségi, természetes anyagok
- oldalhatáron álló beépítés
- épülettömeg

Elkerülendő, idegen motívumok

- túldíszítettség
- összetett formák
- tagolt tömeg
- harsány színek
- „mű” anyagok

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek ●

Telepítés

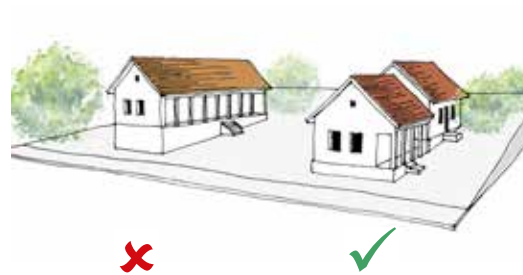
A kialakult telekstruktúra az oldalhatáron álló beépítést indokolja, hiszen a keskeny telkek optimális kihasználása és a szomszédos épülettől való megfelelő távolság tartása csak így lehetséges. Nadapon jellemzően az épületek előkerttel épültek, az így kialakult beépítési vonalhoz igazodva építsünk házat.

Amennyiben épületünket bővíteni szeretnénk, az udvar felé létesített keresztszárnyat az utcai homlokzattól számítva legalább 5 m távolságban helyezzük el. Az új épületszárny így kevésbé zavarja a kialakult klasszikus utcaképet.

A lejtős terepen épületünket szinteltolással alakítsuk ki.

Igazodjunk a kialakult előkert mérethez és formához!

Lejtős terepen alkalmazzunk szinteltolást!

Magasság, szélesség

A klasszikus falusias beépítésű lakóterületek tradicionális épületei keskenyek, egy traktusúak, földszintesek voltak. Tanulmányozzuk a régi parasztházak arányait és tömegformálását, s új épület építésekor vagy meglévő épület átépítésekor alkalmazzuk hozzájuk! Természetesen a mai kor igényeinek megfelelően építhetünk tetőtér beépítéses épületrészeket is, de ezt mindig a kedvező utcakép megtartásának vagy kialakításának igényével tesszük.

A keskeny, hagyományos arányokhoz igazodó épületet építsünk!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek

Az utcai homlokzat szélessége ne haladja meg a 7,5 métert!

40-45° közötti hajlásszögű tetőt építsünk!

Tetősíklablakok használata javasolt!

Nadap főutcájának épületei korábban jellemzően földszintesek voltak, újabban már a tetőterek beépítése is előfordul. Új vagy átalakított épületünk magassága a meglévő épületekhez, az utcaképhez igazodó legyen. Utcára merőleges gerincű épület esetén kerüljük a széles épülettömeget, az épület szélessége legfeljebb 7,5 m legyen.

Tető kialakítás

A tradicionálisan alkalmazott tetőhajlásszög a klasszikus falusias beépítésű lakóterületen 40-45°, az épületek telepítése mellett ez a legmeghatározóbb építészeti karakter, melyhez igazodni szükséges. A hagyományos sváb parasztházak jellemzően ormfalás házak voltak, de a csonka kontyos tető sem idegen Nadapon.

Tetőtér-beépítés

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű.

Új házak építésénél, a meglévők felújításánál az egyszerűség megtartására, a tető-síklablakok használatára kell törekedni.

Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek ●

Nádfedés

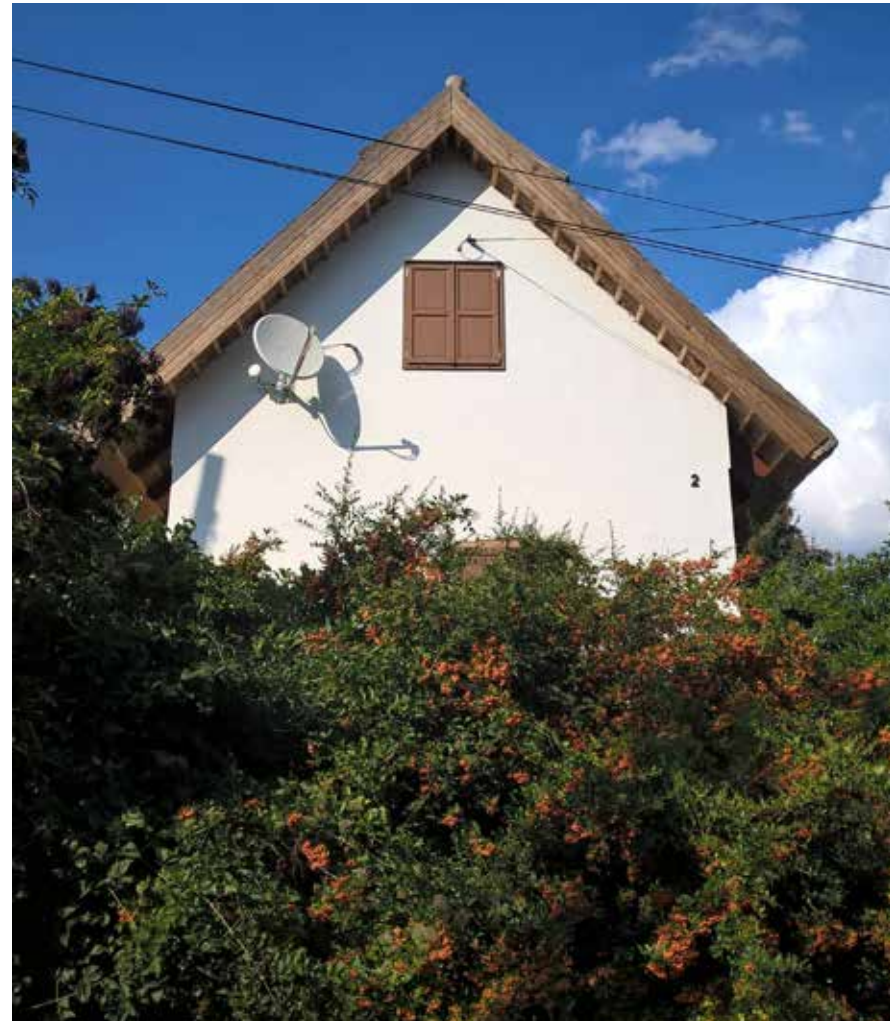
A nád Magyarország megannyi vízparti településének, az egyik tradicionális építőanyaga. A széleskörű felhasználású nád egykor a legelterjedtebb tetőfedő anyag volt, melynek több oka is van. Olcsó és könnyen beszerezhető volt, a vizes területek közelében évről évre megújult. Megfelelő vastagságban kialakítva remek vízzáró és hőszigetelő tulajdonsággal rendelkezett. A nád vágásának és szárításának módszere rokon a többi mezőgazdasági aratótechnikával, valamint a tetőben keletkezett károsodások házilag is javíthatóak voltak. Könnyű tömegének köszönhetően az épületeknek nem kellett erős fedélszékkel rendelkezniük.

Amit a nádfedésről tudni érdemes:

- A nád természetes, környezetbarát anyag,
- Nádtető készülhet lécezett faszervezetre és préselt farostlemez borításra.
- Lezárása: hagyományos magyar típusú nádfonat.
- Vastagsága igény szerint készíthető, az általános vastagság az ereszvonalnál 30 centiméter.
- A hagyományos magyar típusú nádfonatot hat-tíz évente érdemes lecserélni, a tetőfelület tömörítését pedig tíz-tizenöt évente ajánlott elvégezni.
- A náddal fedhető tető formavilága gazdag, bonyolult: modern ablakok, élek, hajlatok, kontyok; a fantáziának ma már semmi nem szab határt.
- Jó hőszigetelő, energiatakarékos szerkezet.
- Az újabb eljárások és vegyi kezelések folytán egyszerűsödtek a korábban és ma is házilagosan elvégezhető éves karbantartó munkák.

A tartós nádtető titka:

- Készüljön minél meredekebb tető, de ne legyen 45 foknál meredekebb!
- Válasszunk megfelelő nádazót!
- Jó minőségű nádat használjunk!
- Kicsi hibát is gyorsan javíttassunk ki!
- A mohát időnként távolítsuk el. A tetőt érje minél kevesebb árnyék, és lehetőség szerint sok szél.
- Ne ültessünk a ház mellé dús lombú fát!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek

Homlokzatképzés

Az utcai homlokzaton ne legyen erkély, loggia, garázskapu! Új lakóház építése esetén eltérhetünk a hagyományos nyílászáró méretektől, de törekedjünk az áttört és tömör homlokzatfelületek egyensúlyára, kerüljük a túl nagy üvegfelületeket!

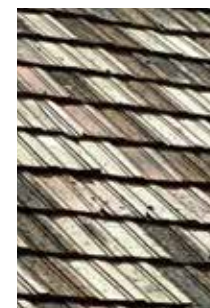
Házunk utcai homlokzata mindig ormfalas kialakítású legyen vagy csonkakontyolt. Teljes mértékben kontyolt tetőt és utcával párhuzamos tetőgerincű utcai homlokzatot ne létesítsünk, keresztzárnyat csak az utcai homlokzattól legalább 5 méterrel visszahúзва építsünk!

Anyag- és színhasználat

A homlokzatok vakolt felületűek, színeikben változatosak. A nagyobb felületek fehér, törtfehér, okkersárga, terrakotta, téglavörös és cserép színűek. A természetes építőanyagok saját színei érvényesülnek. A tetőfedés anyaga jellemzően cserép, szürke pikkelyes palafedés vagy nádfedés.

Az utcai homlokzat ormfalas vagy csonkakontyolt legyen!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek ●

Ajtók, ablakok

A nyílászárók igényes kialakítása döntő befolyással van házunk megjelenésére. Fontosak a jó arányok, az igényes anyaghasználat és az árnyékolás esztétikus megoldása. Kerüljük a nagyméretű és az osztás nélküli ablakok használatát. Bátran alkalmazzunk zsalugátert tradicionális formában vagy újragondolva, az épület karakteréhez illeszkedően. A külső tokos redőnyök alkalmazása nem javasolt.

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek

Fedett-nyitott terek

A klasszikus falusias beépítésű lakóterületeken található házak jellegzetes építészeti eleme a tornác. Nadapon mindkét típusa előfordul: a tető egységként foglalja az épület tömegébe, kinyúlik fölé; vagy toldalékszerűen csatlakozik az épülethez, alacsonyabb hajlásszögű toldalék tetőrészel lefedve. Tornácainkat őrizzük meg, ne építsük be azokat! Új épület tervezésekor is gondolkodjunk a tornác alkalmazásának korszerű változataiban.

Tornácainkat őrizzük meg! Új ház építésekor figyeljünk a tornác tájolására!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Klasszikus falusias beépítésű lakóterületek ●

Részletek

Az építészeti minőség a finom részletekben rejlik. A részletgazdag megoldások általában nem csak esztétikusak, hanem épületszerkezeti is előnyösek.

Figyeljük meg a hagyományos házak részletkialakításait!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Beállt lakóterület

*A beállt lakóterület
építészeti karaktere*

- földszint + tetőtér-beépítés (térdfal)
- nyugodt, egyszerű nyeregtető
- két traktus szélességű utcai homlokzat
- erkélyek, loggiák
- díszítetlen vakolt falfelületek
- oldalhatáron álló beépítés
- közel négyzet arányú alaprajz

Ma is követendő jellegzetességek

- egyszerű formák
- oldalhatáron álló beépítés
- nyeregtető
- épületmagasság

Elkerülendő, idegen motívumok

- túlzott díszítések
- kis felületek díszítő burkolása
- homlokzatok vízszintes tagolása
- nádtető
- összetett formák

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Beállt lakóterület ●

Telepítés

A lakóterület nagyjából egy időben épült be, így arculatában és beépítésében is nagyon egységes, szabályos. A telekméretetek azonosak, szabálytalan formájú telek nem jellemző. A határozott szabályosság miatt különösen figyelni kell, hogy az új épület elhelyezése illeszkedjen a meglévő rendszerbe. A kialakult telekstruktúra alapján a telkek beépítése oldalhatáron álló legyen. Nadapon jellemzően az épületek előkerttel épültek, így a kialakult beépítési vonalhoz igazodva építsünk házat.

Igazodjunk a kialakult előkert mérethez!

Magasság, szélesség

A beállt lakóterületen az épületek közel négyzet alaprajzúak. Utca felőli homlokzatuk két traktus szélességű, oromfalas kialakítású. A kialakult állapotnak megfelelően, a településrészen az épületek szélessége a klasszikus falusias lakóépületeknél szélesebb lehet. Az épületek földszint + tetőtér-beépítés nagyságúak. A tetőtér-beépítések térdfalas kialakítással készültek, mely magasabb ereszmagasságot, és jobban használható tetőteret eredményez.

Igazodjunk a szomszédos épületek magasságához!

Tetőkialakítás

Az alkalmazott tetőhajlásszög a beállt lakóterületen 35-45°, az épületek telepítése mellett ez a legmeghatározóbb építészeti karakter, melyhez igazodni szükséges. Az utcára merőleges nyeregtetők formája egységes, színvilágát a cserépfedés különböző árnyalatai és a szürke pikkelyes palafedés váltakozása adja.

Építsünk nyeregtetőt 35-45° hajlásszöggel!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Beállt lakóterület

Tetőteret készíthetjük térdfalas kialakítással!

Az utcai homlokzat oromfalas legyen!

A nagy homlokzat felületet függőleges tagolással osszuk meg!

Tetőtér-beépítés

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű.

Új házak építésénél, a meglévők felújításánál az egyszerűség megtartására, a tető-síkablakok használatára kell törekedni.

A tetőtér-beépítések térdfalas kialakítással készültek, mely magasabb ereszmagasságot, és jobban használható tetőteret eredményez.

Homlokzatképzés

Házunk utcai homlokzata mindig oromfalas kialakítású legyen. Kontyolt tetőt és utcával párhuzamos tetőgerincű homlokzat szakaszt csak az utcai homlokzattól visszahúзва építsünk.

Az utcai homlokzat nagy oromfalas felületének a megosztására alkalmazhatunk erkélyt, loggiát, visszahúzást az épülettömegben vagy nagyobb összefüggő függőleges irányú burkolt felületeket. Kerüljük a kis felületek csempeszerű díszítő burkolását, és a homlokzat vízszintes megosztását.

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Új, fejlődő lakóterületek ●

Az új, fejlődő lakóterületek építészeti karaktere

- nagy alapterület
- jellemzően földszintes épülettömegek
- kis (mediterrán) és közepes hajlásszögű tetők
- szabadon álló, vagy oldalhatáron álló beépítés
- színezett, vakolt falfelületek
- garázs épülettömegekben
- változatos nyílásméret és kiosztás

Követendő jellegzetességek

- földszintes épülettömegek
- kis (mediterrán) és közepes hajlásszögű tetők
- szabadon álló, vagy oldalhatáron álló beépítés

Elkerülendő, idegen motívumok

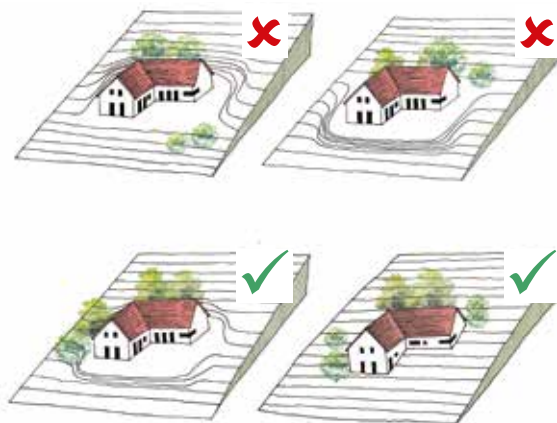
- lapostető
- több szintes épületek

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Új, fejlődő lakóterületek

A terepviszonyok figyelembe vételével helyezzük el épületünket!

Alkalmazkodjunk a kialakult épületmagasságokhoz!

Kis hajlásszögű tetőt építsünk, lapostető helyett!

Telepítés

Az új, fejlődő lakóterületek jellemző beépítése szabadon álló, vagy oldalhatáron álló. Az épületek elhelyezése előkertekkel történik. Új épület tervezésekor alkalmazkodjunk az utcában kialakult előkert méretéhez!

Házunk elhelyezésénél vegyük figyelembe a terep adottságait. A tereprendezést igyekezzünk a legszükségesebb mértékre korlátozni! Ha a telek mérete vagy lejtése nem teszi lehetővé a tereprendezés nélküli építkezést, akkor kövessük a földgyenleg elvét, amikor a kiemelt és a visszatöltött föld mennyisége azonos. Ebben az esetben is fontos a megfelelő geometriájú házforma, hogy az alkalmazott bevágások és feltöltések ne legyenek zavaróan nagyok. A túlzott mértékű feltöltés vagy bevágás nemcsak megváltoztatja a természetes domborzatot, de költséges megoldás is. Nagyobb lejtésű telek esetén jó megoldás lehet az épület szinteltolással való kialakítása. Egyetlen nagy épület helyett kisebb épülettömegek létrehozása javasolt.

Magasság, szélesség

Az új, fejlődő lakóterületeken az épületek jellemzően földszintes kialakításúak, kis hajlásszögű tetővel. Az épületek szélessége változó, nem egységes. Az összetett alaprajzok, és a garázsok épülettömegbe helyezése miatt egy épületen belül is különböző szélességű épületrészek, kiugró vagy visszahúzott épületrészek váltakoznak.

Tető kialakítás

Az alkalmazott tetőhajlásszög az új, fejlődő lakóterületen $15-45^\circ$ közötti, de semmiképpen sem több, mint 45° . A lapostető alkalmazásának nincsen hagyománya Nadapon, a dombokon megjelenő lapostetős épület tájidegen lenne a völgy felől nézve. Az egyszerűbb tetőformák mellett megjelentek a bonyolultabb alaprajzokhoz igazodó, összetettebb tetőformák is.

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Új, fejlődő lakóterületek ●

Anyag- és színhasználat

A homlokzatok vakolt felületűek, színeikben változatosak. A nagyobb felületeken alkalmazunk világos árnyalatú színeket. Kerüljük a harsány élénk színek (pl. lila, piros, kék, zöld) használatát a nagyobb falfelületeken. Ezek a színek kis felületeken (pl. nyílászárók) mutatnak jól. Lehetőség szerint minél több természetes, időtálló építőanyagot alkalmazunk. Hagyjuk a természetes építőanyagok saját színeit érvényesülni. Tetőnkön a cserépfedés a hagyományos földszínek valamelyik árnyalatában készüljön. Alacsony hajlásszögű tető fedésére jó megoldás a fémlemez fedés is.

Ismerjük meg a környék jó házait és tervezőit!
Figyeljük meg, hogyan illeszkednek a környezetükhöz!

Látványterven többféle színekombinációt is vizsgáljunk meg, mielőtt döntünk!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Új, fejlődő lakóterületek

Fedett-nyitott terek

Ahogy a községben elterjedt mondás tartja, “Nadapon minden telek panorámas”. Az új, fejlődő lakóterületek telkei valóban kiváló kilátással rendelkeznek. A fedett-nyitott terek alkalmazásával élvezhetjük legjobban a táj adottságait. Ezeknek a tereknek a használatára láthatunk hagyományos előképet a falusi tornác esetében, de gondolhatunk a mediterrán életformához szervesen kapcsolódó teraszokra, erkélyekre is!

Fedett-nyitott terek kialakítására már a tervezéskor gondoljunk, hogy ne utólagos toldalékként jelenjen meg!

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Hétvégi házas területek ●

A hétvégi házas területek építészeti karaktere

- kis alapterületű épületek
- földszint + tetőtér-beépítés
- szabadon álló beépítés
- nagy előkertek
- közepes és meredek hajlásszögű tetők
- kicsi nyílások, zsalugáterek
- festett fa felületek (faházak)
- kerti építmények

Követendő jellegzetességek

- kis alapterületű épületek
- földszint + tetőtér-beépítés
- szabadon álló beépítés
- nagy előkertek
- közepes és meredek hajlásszögű tetők
- kicsi nyílások, zsalugáterek

Elkerülendő, idegen motívumok

- lapostető
- több szintes vagy nagy alapterületű épületek
- oldalhatáron álló beépítés

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Hétvégiházás területek

Tartsuk meg a nagy előkerteket!

Telepítés

A hétvégiházás területek jellemző beépítése szabadon álló. Az épületek megbújnak a telkek belsejében, nagy előkertek alakultak ki. Épületünk elhelyezésekor alkalmazzuk a jellemző nagy előkert méreteket!

Alkalmazkodjunk a kialakult épületmagasságokhoz!

Magasság, szélesség

Az épületek a hétvégiházás területeken földszintes kialakításúak magastetővel. A legnagyobb építménymagasság 4 m. A házak jellemzően egy traktus szélességűek.

Egyszerű nyeregtetőt építsünk közepes vagy meredek hajlásszöggel!

Tető kialakítás

A hétvégiházás területeket egyszerű, kis alapterületű épületek alkotják, nyeregtetővel. A magastetők hajlásszöge jellemzően 35-50° közötti. A nyeregtető gerincvonala az utcára merőleges kialakítású.

7. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Hétvégi házas területek ●

Anyag- és színhasználat

A hétvégi házak jellemzően faszervezetű épületek. Megjelenésükben a fa, mint építőanyag dominál. A fa felületek változatos színekre festettek, de elsősorban a fehér, a fekete, a szürke és a barna árnyalatai a meghatározóak. Amennyiben nem faházat építünk, akkor is törekedjünk, hogy megjelenjenek fa felületek a homlokzaton.

Ablakok, ajtók

A településrészen kialakult arculat meghatározó eleme a kisméretű ablakok alkalmazása, és a színes zsalugáterek elhelyezése. Új épület építése esetén is bátran használjunk hagyományos zsalugátereket, vagy azok kortárs változatait! A zsalugáterek homlokzattól eltérő színe karaktert ad az épületnek. A kisebb felületű zsalugátereken kísérletezhetünk élénkebb színekkel is!

A homlokzaton jelenjenek meg fa felületek, pl. alkalmazzunk fa zsalugátereket!

A fa felületeken alkalmazhatunk erősebb, sötétebb színeket is!

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Hagyományörző ház régi alapokon (Nadap)

A klasszikus, falusias beépítésű utcában álló házat, új tulajdonosa hagyományörző szemléletben tervezte felújítani. Kiderült, hogy a leromlott állapotú régi épület nem menthető meg, így a visszabontása mellett döntöttek. A megtartott alapokra új ház épült, mely követi az elbontott épület kialakítását, annak hiánya nem érződik az utcaképben. Az alapokon kívül, az eredeti épület más, jobb állapotban megmaradt szerkezeti elemei, (pl. gerendái) is beépültek az új házba, akár megújult funkcióval. A mai életformához kapcsolódó új funkciók elhelyezése is igényes építészeti megoldással történt. A főépületet és a melléképületet összekötő fedett-nyitott tér autóbeállóként szolgál, míg a kertben nádtetős kerti pavilon kapott helyet. A főépület és a melléképületek színvonalasan megvalósított hagyományörző épületek, melyekhez igényesen kialakított kert, kerítés és a ház előtti közterületi rész tartozik.

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Hagyományörző ház régi alapokon (Nadap)

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Tetőtérbeépítés falusi lakóháznál Nadap főutcájában

A hagyományos nyeregtetős lakóépületek tetőtérbeépítése érzékeny megközelítést igényel. Ezeknél a falusi épületeknél a padlástér eredetileg nem lakófunkció ellátására lett kialakítva. Tetőtérbeépítéshez sokszor nem megfelelő a geometriája, az oromfalon megjelenő kicsi, lőrészerű nyílások nem alkalmasak lakótér bevilágítására. Bármilyen átalakítás jelentősen befolyásolja az oromfal megjelenését, és így az utcaképet is. A bemutatott épületnél a földszinti rész megőrzése mellett, a tetőszerkezet teljes egészében újjáépítésre került. Az új tető tiszteletben tartja az eredeti szerkezet geometriáját. Az oromfalon kialakított új ablaknyílások formája a tető formáját követi, így a hangsúly a hagyományos földszinti ablakokon maradhatott. Az udvari oldalon elhelyezett tetősíkkabla a tető formáját nem törli meg. A felújítás során figyelmet fektettek az új és a régi épületrészek összhangjára, az épület megjelenését egységként tervezték meg. Nem tértek el jelentősen a tető eredeti tömegétől, így az nem “nyomja össze” a földszinti részt.

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Átalakított falusi ház Alsónémediben

Az átalakított tornácos épület Alsónémedi klasszikus falusias beépítésű lakóterületén található. Az átalakításánál elsődleges szempont volt, hogy a mai kor 4 fős családja számára szükséges tereket alakítsanak ki, miközben a hagyományos arányoktól nem térnek el. Az eredeti épület új fa födémét, tetőt, stílusvilágot és alaprajzi elrendezést kapott, de megőrizte az eredeti épület hagyományos tömegformálását. A felújított családi ház új, modern színfoltja lett a településnek.

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Családi ház Nadapon

Nadap új, fejlődő, beépülő lakóterületén található a következő épület. A lejtős telken álló családi ház épülettömege a domborzati viszonyokhoz igazodó pontos megszerkesztettséget mutat. Az utca felől a garázsépület nyeregtetős homlokzata látható, mely formájával jól illeszkedik a klasszikus nadapi utcaképbe, funkciója pedig rejtve marad. Hátrébb izgalmas magastetős tetőformák tűnnek fel, melyek a telek alacsonyabban fekvő részein álló épülettömegekre utalnak.

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Kortárs tornácos ház Budakeszin

A kellemes arányokat megtartó kortárs épület esetében, a tornác, mint vezérgondolat alakította a tervezést. A tornác, nem klasszikus formájában, hanem csak mint motívum, előkép jelenik meg az épületen: az utca felé zártabb, az udvar irányában nyitottabb formában. Az épület előnyére vált, hogy egyetlen erős – Budakeszihez kötődő – gondolat mentén épült fel, és nem alakult az egymástól idegen ötletek sokaságának bemutatóterévé.

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Mediterrán hangulat Nadap napfényes lejtőin

A templom szomszédságában fekvő, lejtős terepre épült családi ház megbújik a telek mélyében. A terepviszonyokhoz illeszkedve három főbb épülettömbből áll, melyek egymáshoz képest szinteltolással kerültek kialakításra. Ennek köszönhetően az ház megőrizte a hagyományos népi építészetben jellemző kellemes arányokat, mérete nem tűnik túlzónak. A mediterrán hangulatot a terrakotta bontott téglá, a falakon futó vadszőlő, a franciaablakok, a mediterrániumra jellemző stílusú cserépfedés, és a kis hajlásszögű tetőszakaszok teremtik meg. A mediterrán életérzést erősíti az épületrészeket összekötő fedett-nyitott terek sokasága, ahonnan gyönyörű panoráma nyílik a környező tájra. A tornác kortárs újraértelmezését is felfedezhetjük. A beépítés, az épület és a kert kialakítása az apró részletekig megtervezett, és kivitelezésük során időtálló, értékes, természetes anyagok kerültek felhasználásra. 2015-ben a családi ház – kiemelkedő elismerésként – Fejér Megyei Építőipari Nívódíjban részesült.

8. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Mediterrán hangulat Nadap napfényes lejtőin

9. KÉPJEGYZÉK

TÉRKÉPEK

Papp Renáta e.v.,
Völgyzugoly Műhely Kft.

A műholdképek forrása: maps.google.hu
Katonai térkép forrása: [http://mapire.eu/hu/](https://mapire.eu/hu/)

RAJZOK ÉS ÁBRÁK

Papp Renáta e.v., Horváth Ágnes és
Füsi Zsófia (okl. építészmérnök)

CÍMLAP

Papp Renáta e.v.

BEVEZETŐ

- 1 Papp Renáta e.v.
- 2 Papp Renáta e.v.

NADAP BEMUTATÁSA

- 3 Papp Renáta e.v.
- 4 Papp Renáta e.v.
- 5 Papp Renáta e.v.

ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

- 6 Wagner Péter
- 7 Wagner Péter
- 8 Papp Renáta e.v.
- 9 Wagner Péter
- 10 Tóth Károly
- 11 Papp Renáta e.v.
- 12 Tóth Károly
- 13 Papp Renáta e.v.

TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

- 14 Szilágyi Péter, <https://ssl.panoramio.com/photo/133169485>
- 15 www.facebook.com/kilatas/photos (Kilátás – Panoráma Galéria)

- 16 Ortó József, <https://ssl.panoramio.com/photo/103202418>
- 17 Énekes Árpád, <https://ssl.panoramio.com/photo/31933090#>
- 18 Horvath C. Zoltan, <https://ssl.panoramio.com/photo/66374729>
- 19 laci227, <https://ssl.panoramio.com/photo/36408476>
- 20 Baranyi Elek, <https://ssl.panoramio.com/photo/29380828>
- 21 Ortó József, <https://ssl.panoramio.com/photo/71819797>
- 22 laci227, <https://ssl.panoramio.com/photo/36408489>
- 23 Horvath C. Zoltan, <https://ssl.panoramio.com/photo/51404378>
- 24 István69, <https://ssl.panoramio.com/photo/13136220>
- 25 kereszteslp, <https://ssl.panoramio.com/photo/18074114>
- 26 Ortó József, <https://ssl.panoramio.com/photo/103202432>
- 27 <https://www.facebook.com/kilatas/photos> (Kilátás – Panoráma Galéria)

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

- 28 Papp Renáta e.v.
- 29 Papp Renáta e.v.
- 30 Papp Renáta e.v.
- 31 Papp Renáta e.v.
- 32 Papp Renáta e.v.
- 33 Papp Renáta e.v.
- 34 Papp Renáta e.v.
- 35 Papp Renáta e.v.
- 36 Papp Renáta e.v.
- 37 Papp Renáta e.v.
- 38 Papp Renáta e.v.

- 39 Papp Renáta e.v.
- 40 Papp Renáta e.v.
- 41 Papp Renáta e.v.
- 42 Papp Renáta e.v.
- 43 Papp Renáta e.v.
- 44 Papp Renáta e.v.
- 45 Papp Renáta e.v.
- 46 Wagner Péter
- 47 Papp Renáta e.v.
- 48 Papp Renáta e.v.
- 49 Papp Renáta e.v.
- 50 Papp Renáta e.v.
- 51 Papp Renáta e.v.
- 52 Papp Renáta e.v.
- 53 Papp Renáta e.v.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK

- 54 Papp Renáta e.v.
- 55 Papp Renáta e.v.
- 56 Papp Renáta e.v.
- 57 Lévai Zsuzsa, <http://funiq.hu/>
- 58 <https://csopak.hu/hu/content/uj-kontosben-megallok>
- 59 Papp Renáta e.v.
- 60 Yuri Palmin, <http://www.archdaily.com/506961/bus-stop-unveils-7-unusual-bus-shelters-by-world-class-architects>
- 61 Papp Renáta e.v.
- 62 Papp Renáta e.v.
- 63 Papp Renáta e.v.
- 64 Papp Renáta e.v.
- 65 Papp Renáta e.v.
- 66 Papp Renáta e.v.
- 67 Papp Renáta e.v.
- 68 Papp Renáta e.v.
- 69 Papp Renáta e.v.

9. KÉPJEGYZÉK

- 70 Papp Renáta e.v.
71 Papp Renáta e.v.
72 Papp Renáta e.v.
73 Papp Renáta e.v.
74 Papp Renáta e.v.
75 Papp Renáta e.v.
76 Papp Renáta e.v.
77 Papp Renáta e.v.
78 Papp Renáta e.v.
79 Papp Renáta e.v.
80 Papp Renáta e.v.
81 Papp Renáta e.v.
82 Papp Renáta e.v.
83 Papp Renáta e.v.
84 Papp Renáta e.v.
85 Papp Renáta e.v.
86 Papp Renáta e.v.
87 Papp Renáta e.v.
88 Papp Renáta e.v.
89 Papp Renáta e.v.
90 Papp Renáta e.v.
- ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK
- 91 Papp Renáta e.v.
92 Papp Renáta e.v.
93 Papp Renáta e.v.
94 Papp Renáta e.v.
95 Papp Renáta e.v.
96 Papp Renáta e.v.
97 Papp Renáta e.v.
98 Papp Renáta e.v.
99 Papp Renáta e.v.
100 Papp Renáta e.v.
101 Papp Renáta e.v.
102 Papp Renáta e.v.
103 Papp Renáta e.v.
104 Papp Renáta e.v.
- 105 Papp Renáta e.v.
106 Papp Renáta e.v.
107 Papp Renáta e.v.
108 Papp Renáta e.v.
109 Papp Renáta e.v.
110 Papp Renáta e.v.
111 Papp Renáta e.v.
112 Papp Renáta e.v.
113 Papp Renáta e.v.
114 Papp Renáta e.v.
115 Papp Renáta e.v.
116 Papp Renáta e.v.
117 Papp Renáta e.v.
118 Papp Renáta e.v.
119 Papp Renáta e.v.
120 Papp Renáta e.v.
121 Papp Renáta e.v.
122 Papp Renáta e.v.
123 Papp Renáta e.v.
124 Papp Renáta e.v.
125 Papp Renáta e.v.
126 Papp Renáta e.v.
127 Papp Renáta e.v.
128 Papp Renáta e.v.
129 Papp Renáta e.v.
130 Papp Renáta e.v.
131 Papp Renáta e.v.
132 Papp Renáta e.v.
133 Papp Renáta e.v.
134 Papp Renáta e.v.
135 Papp Renáta e.v.
136 Papp Renáta e.v.
137 Papp Renáta e.v.
- MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA
- 138 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
139 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
- 140 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
141 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
142 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
143 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
144 Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
145 145. Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
146 146. Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
147 147. Papp Renáta e.v., Építész: Mészáros István
148 148. Papp Renáta e.v.
149 149. Papp Renáta e.v.
150 150. Papp Renáta e.v.
151 151. Ligetvári Dorottya, <http://epiteszforum.hu/ujraszabott-falusi-haz-alsonemediben>, Építész: Kovács Zoltán
152 152. Ligetvári Dorottya, <http://epiteszforum.hu/ujraszabott-falusi-haz-alsonemediben>, Építész: Kovács Zoltán
153 153. Ligetvári Dorottya, <http://epiteszforum.hu/ujraszabott-falusi-haz-alsonemediben>, Építész: Kovács Zoltán
154 154. Ligetvári Dorottya, <http://epiteszforum.hu/ujraszabott-falusi-haz-alsonemediben>, Építész: Kovács Zoltán.
155 155. Ligetvári Dorottya, <http://epiteszforum.hu/ujraszabott-falusi-haz-alsonemediben>, Építész: Kovács Zoltán
156 156. Ligetvári Dorottya, <http://epiteszforum.hu/ujraszabott-falusi-haz-alsonemediben>, Építész: Kovács Zoltán
157 Papp Renáta e.v.
158 Papp Renáta e.v.
159 Papp Renáta e.v.
160 Papp Renáta e.v.
161 Papp Renáta e.v.

9. KÉPJEGYZÉK

- 162 <http://epiteszforum.hu/tornacos-haz-20-a-megvalosult-epulet>, Építész: Mórocz Tamás
- 163 <http://epiteszforum.hu/tornacos-haz-20-a-megvalosult-epulet>, Építész: Mórocz Tamás
- 164 <http://epiteszforum.hu/tornacos-haz-20-a-megvalosult-epulet>, Építész: Mórocz Tamás
- 165 <http://epiteszforum.hu/tornacos-haz-20-a-megvalosult-epulet>, Építész: Mórocz Tamás
- 166 <http://epiteszforum.hu/tornacos-haz-20-a-megvalosult-epulet>, Építész: Mórocz Tamás
- 167 <http://epiteszforum.hu/tornacos-haz-20-a-megvalosult-epulet>, Építész: Mórocz Tamás
- 168 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 169 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 170 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 171 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 172 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 173 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 174 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 175 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila
- 176 Papp Renáta e.v., Építész: L. Miha Emőke, Lantay Attila

10. IRODALOMJEGYZÉK

Hatályos településrendezési eszközök

www.nadap.hu/

<https://velenceito.info/telepulesek/nadap/>

<http://www.turautak.com/cikkek/latnivalok/epiteszeti-ertekeink/nadapi-szintezesi-osjegy.html>

<http://epiteszforum.hu>

Völgyzugoly Műhely Kft. által készített Településkép Arculati Kézikönyvek

MEGBÍZÓ

Nadap Község Önkormányzata
Wagner Péter polármester
8097 Nadap,
Haladás u. 56.

SZERZŐK

Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0491, 70-944-3015, 20-913-8575

Ferik Tünde – okl. építészmérnök,
településrendező vezető tervező

Horváth Ágnes – okl. településmérnök
okl. tervező építészmérnök

Papp Renáta e.v.
okl. urbanista – építészmérnök

MUNKATÁRSAK

Grafikai szerkesztés: Székely István

© Minden jog fenntartva!

VZM 1385/17